

assignare unicuique contrarietatum suam peculiarem subiectum. Alioquin contrarietates illae
 reuocarentur ad unam primam, ad eam scilicet quae est inter formam in communi receptibilem
 in tali subiecto et priuationem talis formae: sed motus eorum omnium corruptibilium est eadem
 cum uideamus res ipsas generari uicissim in eadem materia: quod frustra ponuntur duae contra-
 rietates prima. posterior ratio est quia in hoc quoque genere eorum quae sunt per aliquam muta-
 tionem datur una prima contrarietas ad quam reuocantur uicissim omnes contrarietates
 particulares, sed substantia generabilis est quoddam genus quod in ea erit una prima contra-
 rietas ad quam referantur omnes contrarietates particulares inter formas substantiales
 et suas peculiare priuationes.

De numero Priorum naturalium Cap. 7. um

Quae uerisimiliter indubius superioribus capitulis tractauimus. Accuratus in hoc confir-
 mat praeter similitudinem illud hinc uideo tantum, aut scilicet hinc rerum naturalium priorum, aut igitur
 declaranda est prius prius generationis simplicis, et generationis in eo ut comprehendit ge-
 nerationem substantialem qua sunt substantia et generationem accidentalem qua sunt
 accidentia cuius rei causam esse dicit quia magis uelibus ad minus uelibus progredien-
 dum est praesertim cum sit explicaturus prius generationis substantialem per prius genera-
 tionis accidentalem quae nobis sunt clara.

tex

Nam quidpiam de quodpiam ut colligit in statu in praemissis quodammodo
 in omnem generationem potest esse non uti terminis simplicibus sum compositis
 sum ex parte huius aquo, sum ex parte ad quem, simplicibus quod est si ex parte termini
 a quo summatur aut sola priuatio, aut sola substantia et ex parte huius ad quem
 sola forma in concreto quae sit per mutationem ut si dicas Homo sit Musicus, non
 musicus sit musicus. Compositis uero si ex parte termini aquo summatur aggrega-
 tum ex priuatione et subiecto, et ex parte huius ad quem aggregatum ex subiecto et forma
 quae acquiritur in tali subiecto ut si dicas Homo non musicus sit Homo musicus

tex

florum autem. Præter duo discrimina inter priuationem et subiectum quod
 summatur ex parte huius aquo. Alterum est cum sola priuatio ponitur ex parte huius aquo
 potest huius aquo significari uel per notatum uel ablatiuum ut si dicas Non musicus
 sit musicus et ex non musicus sit musicus, at uero quod ponitur solum subiectum non potest
 semper significari huius aquo per ablatiuum. Neque enim dixeris ex hoc sit musicus
 sed Homo sit musicus. Dicitur nam semper, quia ut docebitur. Interdum utitur ablatiuo
 ut cum dicimus ex ore fieri statum. Alterum discrimen est quod subiectum manet
 post huius mutationem, priuatio uero non. Postquam enim Homo factus est musicus manet homo
 sed non manet priuatio musicus. Et ex quibus facile intelligitur subiectum non esse terminum licet
 quodammodo pleneat ad terminum aquo: Nam huius aquo non manet acquisito huius ad quem

tex

Quae cum ita sint. Et ex duobus colligit dandum esse subiectum quod sit terminum
 principium in omni transmutatione. Nam licet subiectum et priuatio sint idem
 numero et realiter, ut quidam uolunt uel subiecto ut alij malunt dicitur in quibus tamen spe-
 cialiter formali quod satis est ut sint distincta priora. Quod aut distinctum quantur uel
 formali probat primo quia habent diuersas definitiones ut patet in hoc et musicus
 2º quia subiectum manet in re composita, priuatio uero non. Tertio quia priuationem
 ponitur

ponitur ex parte tri a quo indifferenti significatur, aut Per noiatiuniu aut Fer ablati
uum. non sic aut subum ut patet ex dictis

Cum autem fieri. ut idem confirmet. s. dandum e subum quod sit triu
principium in omni transmutatione ita argumentatur. In omni transmutatione reali
tam substantiali quam accidentali, et etiam artificiali. praeter duo pria contraria datur
tertium quod sit subum eorum. Sed haec sunt omnes transmutationes quodari possunt
q^o in omni transmutatione datur praeter duo pria contraria. s. quod sit eorum subum
Minor et consequo patet. Maiorem probat. primum in transmutatione ne accidentali
quia accidentia no possunt ee naturaliter nisi in substantia tanquam in subio. Item
quo ad substantialem. quia si quis inspiciat generationem substantiarum inueniet
semper subum aliquam manam. Nam planta inquit et animal ex semine generantur
i. ex materia que antea in formabatur forma seminis et ita in ceteris substantiarum ge
neribus semper conuertitur aliquod subum. Tandem in transmutatione artificiali idem
ostendit quia eorum que sunt simpli i. per transmutationem vbi acceptam ita
ut comprehendat etiam transmutationem minus propriam qualis e artificialis, qua
dam fit huius figuratioe ut statua fit ex ligno vel are quaedam additione ut qua more
menta suscipit: quaedam ablatione ut arte sculptoria ex lapide vel ligno per scul
pturam fit imago quaedam compositione ut domus: quaedam alteratione
ut lateres ex luto, cum q^o notissimum sit haec omnia fieri ex aliquo subio p^o
omnia que sunt quocumq; transmutatione ex aliquo subio fieri. Tandem cocludit
ex dictis compositum ee id quod proprie fit in omni transmutatione no aut forma
in abstracto siue illa sit substantialis siue accidentalis.

tex

tex

Si igr eorum. Locuit hactenus quot eent pria generationis reru naturalium
nunc docere quot sint pria compositionis aut ee duo solum man. s. et formam quod
sic probat. Ea sunt pria componentia res naturales ex quibus res naturales constant et facta
sunt, non per accidentia sed per se et tanquam ex partibus essentialibus. Sed haec sunt
ma et forma tantum: q^o ma et forma tantum sunt pria constitutiva res naturalis.
Minorem probat quia unum quodq; constat ex ijs solum in qua resoluitur sed unumq; q^o
compositum siue substantiale siue accidentale tantum resoluitur in man et for
mam ut in partes essentialis q^o ex ijs solum ut ex partibus essentialibus constituitur.
Minorem probat. Si sumptis compositis per accidentia s. hoc musico cuius definitio cen
tialis solum resoluitur in res seu definitiones huius et musica.

Atque subum. Docet subum licet sit unum num ee tamen roe multa. Nam
alia e cuius rae qua subum e, et alia e rae primationis qua cum ipso e eadem num.
i. subio aut reali. ut alij volant. quod aut subum et rae primatio roe desinquantur
duobus roibus ostendit. Prior e. pro diuersitate materierum dicimus alicubi ee mul
ta entia pro diuersitate v^o primationum quae sunt in quibus materiae no dicimus
plura entia q^o roe desinquantur. Antecedenti reddit roem qui nee conueniunt solu
num erare substantias primas, ma v^o ad nam prima substantia plurimu accedit quod
non ee

tex

non conuenit a priuatione. Posteriorē quia ex mā fit aliquid tanquam ex priū iō
ponente non p̄accidens. At v̄ ex priuatio ne fit p̄accidens tanquam ex priū compo
nente ut homo p̄se componitur ex mā p̄accidens v̄ ex priuatione quatenus iō
ponitur ex mā cui accidit ipsa priuatio. Deinde addit forma eē alteram priūm belut
ordinem qui quodam modo ē forma domus s̄j musicalis quā quod ē forma hōis musica.
ex duobz colligit priā rerum naturalium quoddammodo eē duo tantum et quodammodo
eē tria duo quidem num̄ tria v̄ rōe quorum quādam contraria sunt inter se. s. for
ma et priuatio quādam aut nō sunt contraria s. mā et forma aut mā et priuatio

tex.

Quot igr priā. In hoc epilogo eorum quādicta sunt dissoluit quādam ob
iectionem diceret enim aliqui priā contraria positū eē debere quā hęc proprie iō
traria dnr quarecepta tria eē priā rerum naturalium. Et nō duo tantum. ut q̄. v̄ co
traria p̄p̄riā duo eē si alterum fit priuatio, nō eē aut duo positūa extra sola n.
oppositio forme et priuationis. Sufficit, in omni generatione quod probat quā for
ma quā introducitur absentia, sui p̄accidens p̄sentiaq̄ succedente sufficit ad quā
cumq̄ generationem satis aut patet absentiam eē quādam priuationem.

tex.

Natura aut. Platonius nō explicauerat. At nam materiae quae s̄. priūm
nisi p̄p̄ria generationis accidentaliz quae nobis clariora sunt. Nunc nobis eiusnam
et certiam aperit similitudine rerum artificialium. Nam cum ars immitetur nam
facile poterimus ex arte facis consequi cognitionem rerum naturalium. est enim q̄ nam
eē puram potentiam sic ut se habet mā artefactorum ad formas quae p̄ arte
inducuntur sic proportione quādam mā rerum naturalium ad formas naturales se habet.
sed mā artefactorum nullam formam artificialem in sua certia includit s̄m rerū
naturalium nullam formam naturalem in sua certia includet et ex consequenti puras
tentia erit e. p̄a nullum alium formamq̄ includens.

Sint ne tantum priā tria rerum naturalium

Q. v̄nica.

Pars neg. sic potest in primis confirmari. Aut noīe priorum significat tri
pria rerum naturalium, tam interna quam externa, aut sola interna, prior pars nō
ē danda, qm̄ plura erunt priā quam tria, nam efficiēs et finis sunt priā exte
na rerum naturalium quae tamen nō sunt numerata in ternario num̄ priorum. Pos
terior quoq̄ non v̄ concedenda qm̄ q̄ priuatio quae priūm eē d̄ nō ē internum p̄n
cipium rei naturaliz nulla igr rōe tria tantum sunt priā rerum naturalium.

Secundo. Aut noīe priorum intelligit tri. sola priā posse, aut etiam priā p̄
accidens. Prior pars non v̄ concedenda quā priuatio quae priūm eē d̄ ē priūm
p̄accidens cum nō p̄tineat ad certiam rerum naturalium. Posterior quoq̄ nō ē ad
mittenda, sum quā de cōis quae sunt p̄accidens nulla habetur rōe in se, sumq̄
si intelligerentur etiam priā p̄accidens plura eēt priā quam tria, nam etiam
formae quae corrumpuntur et alia pluraq̄ concurrunt p̄accidens ad generatione
nulla igr rōe tria tantum sunt priā rerum naturalium. //

Res. 10.

3° cum Alcy tria tantum constituat priā rerum naturalium, aut per venales, intelligit solum venales corruptibiles, aut etiam incorruptibiles, prior pars non videtur corāda sum quia non traditur in hoc loco priā entij mobilij incommuni quod pugnat cum ijs quae in hoc libro dixerimus: sum quia corpus corruptibile in communi nunquam est ex illis tribus principijs. Nec enim datur privatio corporis corruptibilij ex qua fiat corpus corruptibile cum semper materia ex qua corpus corruptibile fit informata sit forma corporis corruptibilij. Posterior etiam pars non est asserenda sum quia caelestia corpora incorruptibilia, in quorum materia nunquam fuit privatio quae est privium caliditatis: sum etiam quia caeli non possunt fieri per aliquam transmutationem naturalem ad quam requiruntur tria illa priā cum solum per creationem ex nihilo fieri poterat. quare non videntur bene constituta tria rerum naturalium priā.

4° notae priorum non solum sunt intelligenda. Hoc loco priā singularia; sunt sunt enim infinita secundum Avem, et praeterea singularia non cadunt sub speciebus. Nec videntur intelligenda priā in communi nam de privatione hoc modo. Priā sunt quae nec ex alijs, nec ex se, sed ex ipsis omnia fiunt. Quae de se per prius in communi accommodanda est, accommodabitur necesse prius singulis quod tamen non videtur dicendum, sequeretur enim ex prius v. g. socratis omnia fieri posse quod est absurdum.

Pro explanatione huius quae intelligitur venales duobus modis habere priā. Aliter quo ad sui generationem. Aliter quo ad sui constitutionem. Quo supposito sit et coelū tria tantum sunt priā rerum naturalium quo ad eorum generationem materiae et formae et privatio formae videtur priā concurrentia ad generationem socratis. Haec sunt materiae ex qua constituitur postea socratis forma quae in eam materiam introducit, et privatio eiusdem forma, quae praeter omnia et quae expellitur per introductionem formae. Haec coelū est exclusivae duae habet exponentes quarum prior est Priā rerum naturalium et tria. Posterior est non esse plura quam tria. Utramque Avem probavit cap. 5. et 6. cuius omnes probationes ad hanc materiam revocari possunt. Prima priā generationis rerum naturalium sunt contraria: Haec priā rursus sunt contraria quae ut minimum sunt tria: Haec autem sufficiunt: quae tria tantum sunt priā rerum naturalium quo ad ipsarum generationem. Antecedens habet se per se quarum prima facile probatur: Nam termini cuiusvis generis transmutationis, a quorum altero ad alterum fit progressio necesse debent esse contrarij: sed generatio est mutatio quod non solum Avem late dicit 5. lib. verum etiam nemo est qui aliud argere possit.

2^a Pars probatur quia priā compositionis non debent esse contraria sibi, et mutuo repugnantis. 3° confirmatur quia saltem in uno alio quod non sit contrarium illi duorum contrariorum, sed utriusque capacis opus est ad compositionem. 4° confirmatur quia illud aliud cum sit capacis utriusque contrarij sufficit ad pugnam utriusque sustinendam ac proinde ad rei generationem, utique ad compositionem eius cum altero eorum. Quae autem omnes probationes cap. 5. et 6. ad hanc materiam revocantur sic ostenditur: quia Avem cap. 5. attendit ad hanc generationem qui debent esse contrarij probavit priā esse contraria. cap. 6. attendit ad priā compositionis quae non debent esse contraria ostendit non solum contraria esse priā: unde insubilitate uno saltem alio opus esse non contraria sed capaci

def. priorum

1^a Concl^o

privatio non est
 definitio nihil in ea
 fit, sed dari per prius
 in se habet.

utriusque

quae cuius est rebus naturalibus in corruptibilibus: Luna n̄ ex nō illuminata fit illumina-
 ta, et ex non existente in puncto orientis fit existens in puncto orientis quae guide
 sunt generationes accidentales. Quod aut̄ Alē potius simum egerit de prijs rerum ge-
 nerabilium et corruptibilium patet ex cap. 7. ubi post longam priorum inuestigatio-
 nem, ita inquit. quod igr̄ sunt tria rerum naturalium quibus generatio competit et
 quonam modo, ita sunt, ita etiam explicauimus. In def. igr̄ priorum cum exisset
 oiā fieri dicitur intellige oiā entia naturalia generabilia, et corruptibilia s̄m̄ substantiam.
 Per quam parlam̄ excludet oiā priā oium̄ transmutationum accidentalium //

be aut̄ solus posteriorem confirmationem aduerte dubus modis rem aliquam
 generari per accidēs, alio generatur simul ad generationem alterius ad quod per
 se iō generatio terminatur, quo pacto oiā vicia dñi generari per accidēs ad gene-
 rationem singularium in quibus essentialiter includuntur. Generatio v. per se pri-
 mo terminatur ad sola singularia cum actione, ut ait Ar. i. Metaph. s̄m̄ suffi-
 cituram. Alio modo dicitur res generari per accidēs q̄ non intenditur per se ana-
 gm̄ v. nā in generationibus rerum solum intendit producere in ma illud eē
 quo erat priuata non aut̄ illud eē quod habebat in eia cum ex embryone
 v. gra generatur homo, dicitur homo per se generari quia eē homo non praerat in ma
 embryonis, at v. aial. l. uiuens quae includuntur essentialiter in homine dñi.
 per accidēs generari, quia praerant in ma embryonis, antequam homo gene-
 raretur; hoc posteriori modo docebit Alē cap. 8. text. 66. aial in coi
 per accidēs generari cum ex equo generatur canis eo quod aial nō generetur per
 se nisi ex aiali

Ad posteriorem igr̄ confirmationem dicitur hoc loco Avem solum tradidisse
 principia entis generabilis per se 2. modo quale nō eē corpus generabile, et corrup-
 tibile in communi, sed eius interiora quare 3. parla posita in priora dicitur sic
 erit intelligenda s̄ (sed ex ipsis omnia fiunt) quae s. per se generantur

Ad 4. um dicitur in def. priorum deprimisse priā in coi, ceterum parlam̄
 illam, sed ipsi omnia fiunt, non eē ita intelligendam quasi ex singulis prijs
 omnia fiant, sed ex singulis singula: quare ut priā socratis sint priā sathis s̄
 ex ipsis socrates fiat, sita men voluerit deprimere priā in singulari nō ita dicitur
 priūm eē quod non fiat ex alio sed ex ipso generatur per se res aliquanalis

Illud tamen praeterendum non est hoc loco, qui voluerit de primis priora proten-
 dere et extendere ad def. in priā transmutationis accidentalis, dicitur eē par-
 ticulam illam (nec alijs sunt) intelligendam eē de eodem genere transmutationis:
 Nam i. substantia quae substantiam eē transmutationis accidentalis fit ex alijs: et

caeteram transmutatione substanciali, non autem accidentali, ut autem comprehendit sola priora
generationis substancialis, sic est intelligenda ut ex dictis licet colligere. Priora sunt quae
nec ex alijs nec ex se, sed ex ipso, omnia generabilia, et corruptibilia quae se ge-
nerantur, et sunt s. substanciali.

Antiquorum error ex ma. et solutio cap. ^{um} 8.

Ex determinata veritate soluitur quidam antiquorum error, qui ex
ignorantia priorum rerum naturalium ortum habuerunt, atque imprimis Socra refert
errorem quorundam qui quia ignorauerunt nam in materia hac sibi persuaserunt
opinionem, ut dicerent nihil secundum substantiam posse generari aut corrumpi: non
illorum haesit. Siquidem substantiam fieri potest aut ex ente aut ex non ente fieri
sed neutrum dandum est nihil generari aut corrumpi substantiis. minus sua
debant quo ad priorem partem quia si ens fieret ex ente ens esset antequam fieret
quod est absurdum: quo ad posteriorem, quia nihil fieri potest ex non ente sed semper
opus est ut in omni mutatione subiaceat aliquid subiectum ex quo fiat res. Addebat
si possibile est quod ex dictis consequenterat omnia non esse s. substantiam, ac proinde mu-
tationes omnes esse accidentales, nullamque substantialem.

tex

Nos autem vero. Duobus modis soluitur hoc roem hanc veterum philosophorum
prius tamen quam tradat priorem solutionem docet haec locutiones ex ente aut ex
non ente aliquid sit, ens aut non ens aliquid agit, aut patitur, non differre ab his, medi-
cus agit aut patitur aliquid, ex medico aliquid sit aut oritur, quare cum haec poste-
riores duplicem sensum efficiant illa quoque priores duplicem sensum habebunt.
Quod videlicet posteriores duplicem sensum habeant ostendit, quoniam cum aliquid tri-
buitur medico interdum ei tribuitur per accidens, videlicet s. alicuius quod ei accidit
quatenus est medicus, ut si dicam medicum adificare, interdum vero ei tribuitur
per se quatenus medicus est, ut si dicam medicum sanare. Et autem praestantior
sic modus quo per se aliquid alicui conuenit licet alter etiam sursum sit, ^{ut patitur sit}
quapropter cum haec propositio ex non ente sit ens duos illos sensus patitur
ille erit praestantior quo significatur ex non ente ut non ens, fieri aliquid ens.
Alter autem erit minus praestans quo significatur ex non ente, id est, ex materia cui per
accidens conuenit non esse, esse prouatam forma fieri ens: aut videlicet ob id ut error
in illum errorem incidisse quoniam duos sensus illos ignorauerunt.

tex

Nos autem et ipsi. Hic positus soluit Aley roem antiquorum phi-
losophorum

Philosophorum distinguendo 2^{am} ^{em} ~~prop.~~ minoris. Si n. intelligant nihil fieri ex non ente, ut non ens est tamquam ex priore componente concedenda est minor, sed tunc in eo sensu falsa est maior. significabit n. ens per se fieri aut ex ente si de ente actu intelligatur si uero intelligatur ex non ente per accidens nihil fieri ut ex priore componente, nihil fieri ex materia accidentali conuenit esse non est. Hoc est esse priuatum forma rei quae generatur neg. est minor ^{prop.}

Similiter aut. Ad priorem etiam partem minoris responderent non fieri ex ente nisi per accidens, ut enim si aial fieret ex aiali, et quoddam aial ex quodam aiali, ut canis ex equo, aial in cor, quod includitur in cane non fieret per se ex aiali incluso in equo, sed canis fieret per se ex equo, quoniam na non intendit per se producere illud esse quod iam erat in materia. Sed quod non erat. Ita ens in communi non potest fieri per se ex ente cumque non posset fieri per se ex non ente ut non ens, sequitur ens nunquam fieri per se per se, sed solum per accidens ad generationem casuum particularium in quibus includitur. Quod autem dictum est ex non ente ut non ens est non fieri ens uerissimum est uirtute agentium naturalium quae nihil potest producere ex nihilo.

Alius aut. Docet potest iterum solui eandem rem adhibita distinctione entis in ens in actu ut sunt homo et ignis, et in ens in potentia, ut est materia prima et non ens in non ens actu in materia primam et non ens in potentia ut est ipsum nihil quae omnia accurate explicat 9° lib. Metaph. Ad priorem igitur ^{em} minoris dicitur ens reale fieri ex ente in potentia, et ex materia prima non ens ex ente in actu. Ad posteriorem uero ^{em} dicitur ens fieri ex non ente actu sed non ex nente potentia.

Error veterum de priuatione & solutio Cap. 9um

Impugnat. Ales. Hoc cap. errorem quorundam qui licet materiam per se existant in ignorantiam priuationis materiam a priuatione non distinguerunt. Da ab utique decausis in hunc errorem inaderunt ut ait Ales. Pythagorae crediderunt cum Parmenide quid quid est praeter ens esse non ens, unde cum materiam praeter ens esse faterentur confessi sunt simpliciter materiam esse non ens ut est priuatio. Bernde uero quae sunt arbitrati omnia quae sunt unum in se, Subiecto esse quoque unum potentia in re formali, cum dicerent materiam et priuationem esse unum numerum colligebant esse ea idem formali, ac praeter ea materiam esse non ens simpliciter.

Nos enim. Reputaturus sentiam Sane primam explicat quid ipse sentiat, haec dicitur duoduo terminata inter materiam et priuationem. Aliter ^{em} quod materia sit non ens per accidens, priuatio uero nullum per accidens sed per se. Aliter ^{em} quod materia sit aliquo modo subsistentia in se completa priuatio uero in se. Subinde explicat Platonis sentiam finitissimi pro maiori et parui quae duo non ens comprehendebat siue significando unum tantum non ens quod utroque non ens

conscribere tur

tex

tex

colliges materiam et priuationem distinguere in se foale
t3 p m rem sunt id em.

tex

circumferberetur, seu duo non entia sigila sunt. Et qm diceret aliquis Platonem esse
noie intellexisse materiam, alio privationem quae simul cum idea quam formam appellabat
ternarium numerum priorem constitui aut. Hoc loco non ita est, qm Plato noie parvi
et magni materiam significavit, unde fit illi penitus no desinxisse privatione amā.

tex

Et enim materies. Altera ostensiva noe, alio deditente ad impossibile, refu-
tat. Ar Platonis sciam, i. hoc est. Materia appetit formam eamque fovet et construat, pri-
vatio v. e. contraria forma, igitur no eadem materia profusum privatione. Maior declarat
appetere quaedam attributa forma ipsi, sit quidpiam divinum bonum et appetibile. Suius
quatenus e. participatio i. forma subsistentis, seu primi actus qui e. Suius se bonum aut
quatenus e. perfectio materia, et appetibile qz bonum e. Cum igitur privatio sit negatio for-
ma restat ut forma appetatur, et foveatur amā non a privatione.

tex

Illis autem. 2. no hoc est. Si privatio et materia eent oio idem cum materia appetat
formam eandem appeteret privatio, cumqz privatio sit contraria forma, vni
contrariorum alterum appetret et ex consequenti appeteret sui interitum, hoc aut absurdum
est: qz non sunt idem oia materia et privatio. Quod aut materia et forma appetat a peti-
tu desiderij, ostendit. Aliter quia forma secundum appetit non esse cum non careat seipsa
igitur amā. Ne autem hoc facilius intelligas adverte de duplicem esse appetitum. Alter de
appetitu desiderij, alter complacentiae. Appetitus desiderij e. quo res inclinatur ad id quod
caret quo pacto graue cum e. extra sui locum naturalem de appetere illud. Appetitus
complacentiae e. quo res inclinatur ad id quod habet quo modo graue cui e. in suo loco naturali de
illud appetere appetitu complacentiae. Non tu intelligas hunc duplicem appetitum esse
revera duos, sed eundem qui respectu cuius sit quod abest de desiderij, et cuius quod adest de
complacentiae. Ar igitur hoc loco de appetitu desiderij loquitur qui tunc solum competit
materia respectu forma eam materia e. affecta privatione talis forma. Est enim hoc privatio con-
ditio quaedam sine qua non appeteret materia formam appetitu desiderij quod declarat. Aliter
hoc exemplo. Ut n. turpe i. privatum pulchritudine appetit esse pulchrum, sic materia appetit
formam qua privata e. Ceterum turpe no per se i. quo ad privationem sed id cui acci-
dit talis privatio appetit esse pulchrum.

Tex

At vero; ut magis aperiat materia i. nam docet quomodo, sit generabilis et corrup-
tibilis, et quomodo no sit talis. Ar qz materia e. generabilem et corruptibilem quatenus e.
id in quo sibi se aliquid corrumpitur, i. quatenus e. subiectum cui accidit privatio qz
sibi se gignit et corrumpitur, seu incipit et desinit esse, at v. materia sibi se e. in gene-
rabilem et in corruptibilem quod probat qm si materia generaretur sum in omni genera-
tione subiacatur aliquid subiectum ut sicutenus probatum e. daretur aliquid subiectum
ex quo ipsa generaretur et ex quo ipsa inest, sed tale subiectum e. ipsa materia qz materia
e. prius quam e. producta, quod e. absurdum. Aliter probat ex def. materia qz e. sui-
iusmodi. Materia e. privationi uniuscuiusqz subiectum ex quo quippiam sit eo pacto ut
non per accidens inest, i. eo pacto ut maneat in composito per se tanquam pars essentialis.
Probat deinde materia i. e. in corruptibilem, quia si corrumperebatur cum tunc unumqz

dicatur

def. materia i.

dicatur corrupti cum resubst. ultimo in man. am ex qua consistat sequeret man. i. ee cor-
ruptam antequam eet corrupta quippe cum maneret post talem corruptionem.

Ut aut de^m ma ab hie hoc loco traditam intelligas adverte formam duplicem ee alt^m
substantialem alteram accidentalem. Quisq; accidentalem aut ee corporalem aut spiritu-
alem: corporalemq; recipi in bti compositione naturali per man. i. am quare compositio naturalis dicitur
ma² formam accidentalem spirituales recipi in subst spiritualibus ut in a
nati et angelis formam deniq; substantialem recipi in ma. i. a ut in subst informationis
Unde igr ma² ponit pro genere subium intellige subium qd qua particula excludunt
a hoc ma² oia qua non sunt subia nec formarum substantialium nec accidentaliu. Cum
v^o dr^o primum reijciunt ma² cum dr^o ex quo quippe sumit reijciunt aia² reales
et angeli respectu formarum accidentaliu quas habent eo quod ex ipis simul cum
formis quibus subiiciunt non sunt composita perse ita eni int^o allegenda e de^o s.
Materia e primum subium bniuscuiusq; forma ex quo simul cum ipsa forma cui sub
iicitur sic unum perse in quo manet tanquam pars essentialis.

ut abbeolo ut quia
moda mudi a dicitur

Sed obijcies qm respectu dicitur quibus perse contrahuntur ee subia
prima ipsarum dicitur subia inquam qua ab ipis dicitur informanti: sex
generibus et dicitur per se posita perse in quibus qm manent ut p^o ca^o fiales
quare quoduis genus eet ma² cum in qm solum dicitur dicitur habere simili
tudinem ma².

Qm e tamen ma² ee subium bniuscuiusq; forma Physica no metaphisica
dicitur non ee formas physicas sed metaphisicas ut patet

De principio v^o videretur impugnaturus errorem eorum qui ob ignoracione
forma elapsi sunt ut platoniorum qui assererant P^oca seu formas separatas ee re
rum naturalium formas sed qua disputatio de formis separatis ad metaphisicum dicitur
eiusq; ab Ale^o differit pollicetur tamen se in sequentibus dicitur de naturalibus formis
qua i. man informant qm tales cadunt sub physica conditionem. Cum aut ait se
dicitur de formis naturalibus qua oriuntur et occidunt aut credit ois int^o ire quod
tome ad ei catholice repugnat qua docet aiam ralem ee immortalem aut si no credit
non negat se diciturum et de his qua non intereunt cuiusmodi e forma hie

tex

Utrum ma² Prima sit Pura Potentia

Ute qua ab Ale^o dicitur naturalium prius dicitur sunt obscura a curatius
intelligantur opore pratum erit de singulis seorsim dicitur latius et diffusius atq;
in primis de ma² qua reliquis duobus subijcitur prius occurrit q^o in primis q^o illa
sit nemia pura potentia ut Ale^o cap. 7° et 9° significavit.

Quod n. non sit pura potentia suadet hoc modo. ma² creatur a deo q^o educitur
de pota ad album qm quidem ois quod creatur prius e in pota postea v^o in albi.

q materia

actus namq. separat ut ait
Arist. p. m. c. cap. 13. 19.
ma aut e actus aut inclu-
dit mte a hiquem actum.

g^o ma habet aliquem actum ex ex consequenti no e pura potentia
2° ma prima destringit certitatem affirmati ut subjunctas omne aut q ab alio e
hali destringit, aut e actus aut includit aliquem actum per quem destringit affirmati
Ex consequenti no e pura potentia.

3° ma prima ut docuit Arist. q^o ex p. i. benedicat sibi d^o n^o appetitum for-
ma qui e accidens quoddam. sed omne accidens cum sit accidens actus 2° suppo-
nit in ma actum primum q^o ma includit certitatem aliquem actum primum et ex-
consequenti no e pura pota.

In hac q^o Henricus quando aueris quem scotus scaturus no patuit ma e pu-
ram potam oio cuius opem planius explicat scotus in 2° d. 12 q^o 1. alibi sequit Arist
ig^o duplicem ee potam, subiectiuam s. et obiectiuam duplicem q^o actum informa-
tiuum s. et entitatum. Pot^o subiectiua e ea qua per aliquam forma p^o se seu
informari quo pacto ma e pota subiectiua quatenus p^o recipere formam substantia-
lem. Sui pota respondens e actus entitatus dico informatiuus qui nihil aliud
e quam aliqua forma informans ut e aia Socrates equi. Pot^o obiectiua ut ille ait
e res non existens potens tamen existere, actus. Sui pota respondens e actus entita-
tiuus qui nihil aliud e quam res ipsa iam existens quo pacto Aristoteles huius e n^o
pota obiectiua sui ipsius aliquid futuri. Addit aut scotus duplicem discrimen inter
potam obiectiuam et subiectiuam. Alteru e quod pota subiectiua no multiplici-
tur multiplicatione actuum formalium: pota u^o obiectiua multipliciter multi-
plicatione actuum formalium. Pot^o entitatum uero: Una n. num^o ma recipit
diuersas formas qua sunt actus informatiui, et diuersis rebus existenti-
bus qua sunt actus entitatum diuersa pota obiectiua respondent. Pot^o n. alia e Aristoteles
h^o no existens potens tamen existere, alia Socrates no existens potens tamen existere
Quia in ceteris.

Alterum discrimen e quod in generatione pota subiectiua e ipsa ma cuius actus
e ipsa forma qua introducit. Pot^o obiectiua e terminus a quo ut non homo
cuius actus per quem terminatur e terminus ad quem, s. solum compositum
quod sit v. g. homo e equus. Cum q^o queritur sit ne materia pura potentia
e, nec sit actus nec includat actum, respondet scotus, si loquaris de actu infor-
matiuo verum e, si u^o de actu entitatu falso. Priori p^o probat quia ma
no e forma alioquin supponeret aliam mam, nec includit formam alioquin
includeret etiam aliam mam informatam. Posteriori p^o probat quia
materia e res existens, et ex consequenti actus entitatus. Unde est ut fal-
sum sit asserere eam ee puram potam, q, nec actum entitatum nec includen-
tem actum entitatum. //

30

Haec tamen sententia hoc modo impugnari potest. nam ut dicitur non est actus entitativus nisi cum actu existat. quod non est secundum se actus entitativus. Nam si secundum se esset actus entitativus esset non existeret et actus entitativus: Ea enim quae secundum se seu per se conveniunt rebus perpetuo conveniunt. Et si non existant: Cum ergo nostra quod sit verum modo secundum quod non est nullus actus conveniat. talis extra propositum est dicere ea esse actum entitativum cum existit in rerum natura. Hoc enim patet non negamus nam esse actualem aliquo modo esse realis existentiae. Sed aliquis dicat modo secundum se et prout abstractit ab omni existentia et non existentia esse actum entitativum. Hoc in primis est contra mentem Scoti ut affirmat cuius insignis discipulus Joannis de Bassolis in 2. sententiarum distinctione 12. q. 1. et alii omnes Scotisticae. Item falsum est quia potentia obiectiva qualem ponunt non terminatur ad essentiam materiae secundum se abstracte ab existentia. sic enim sequeretur ante mundi creationem cum materia erat potentia obiectiva ipsam etiam materiam esse actum entitativum et ex consequenti potentiam obiectivam et actum entitativum simul esse quod plane negant omnes qui ponunt potentiam obiectivam actualem entitativum.

Illud etiam plane falsum est quod ait Scotus potentiam obiectivam esse realem, res non aequam sint non dicitur. possibile a potentia aliqua reali in eis reperta, sed a non repugnantia quam habent ad existendum per potentiam realem agentis, quae non repugnantia dici solet potentia logica: actus vero huic potentiae logicae respondens est actus ille infinitivus seu obiectivus quem Scotus potentiae obiectivae reali respondere dicebat. Quare huiusmodi potentia obiectiva aut nullo modo est ponenda, aut certe a potentia logica designanda non est.

cto

Ad quod igitur propositum haec brevis conclusio respondet. materia prima est simpliciter pura potentia nullum in se includens actum nec substantialem nec accidentalem. quae quidem hoc modo probatur. Si materia prima non esset pura potentia vel esset actus vel includeret in se actum: Sed nec est actus nec actum includit: quod est pura potentia. Maior patet. Minor quoque ad praeconceptionem suadet. omnis actus vel est substantialem ac substantialem et separatus a materia ut dicitur in 8. Metaphysicae et substantialem immaterialem vel actus est informans. Sed materia prima cum non possit esse separata a forma non est actus substantialem, rursus cum sit primum substantialem ut patet ex eius definitione. cap. 9. non potest esse actus informans. Sic enim daretur aliud substantialem primum quod ab ipso informaretur: quod materia prima non est actus: quod vero nec actum includat ut dicebat 2. pars minoris propositionis probat quod si constaret ex actu compositum tale quod datur materia prima non esset primum substantialem id enim in quo talis actus recipere tur esset substantialem prius cui conveniret de se materia ab Alen tradita. patet ergo dicitur materia primam nullum actum includere. Praeterea idcirco ex substantialem spiritualibus earumque accidentibus et ex compositis naturalibus et ipsorum accidentibus non sunt composita per se quia licet substantialem spirituales et composita naturalia comparentur cum suis accidentibus, tanquam potentia cum actibus, nihilominus

partes

si componentis vel sunt actus vel actum includant. Nam ex duobus actibus vel ex duobus
entibus in actu non fit unum posse sed ex materia prima et forma substantiali fit unum posse
altera pars huius compositi est pura potentia non forma substantialis ut patet, et nihil: quod
materia prima est pura potentia.

Regabit autem aliquis hoc loco utrum potentia materia ad formam sit aliqua qualitas materia
Et rursus utrum in quavis materia sit una tantum potentia ad omnes formas quas recipere
potest, an vero alia atque alia ad aliam atque aliam formam. cui dubitationi alij omnes
opinionibus idem est potentiam materia nihil aliud esse realem et formalem quam ipsam essentiam
materiam. Et ex consequenti unam quamvis materiam esse unam potentiam quae respicit
formam substantialem incommuni, et receptibilem in tali materia, et secundario hanc et illam
formam substantialem. Et ex consequenti quae respiciat etiam formas accidentales tanquam
actus secundos. Et tamen ut unaquaeque potentia visiva dicit ordinem essentiali, seu rela-
tionem transcendentem ad visibilem in communi, et secundario respicit hoc et illud
visibile tanquam obiecta secundaria, et inadequata: ita unaquaeque materia prima secun-
dum suam essentiam est potentia receptiva forma tam essentialis quam accidentalis
essentialis dicit ordinem seu relationem transcendentem ad formam substantialem in
communi quam potest recipere tanquam ad obiectum primum. Et ex consequenti ad accidens
tanquam ad actus secundarios et secundario respicit hanc et illam formam
tanquam actus inadequatos. His dictis duo quaedam licet colligere in primis qui-
dam potest materia non esse accidens materia si verum est quod diximus potentiam materia non
esse aliud quam ipsam essentiam materia quod rursus in hunc modum confirmatur si potest
materia esse accidens materia recipere profecto materia formam substantialem medio aliquo acci-
dente: quod non solum pugnat cum Aristotele ad initium secundi de anima dicente non oportet
esse vinculum aliquod quo forma cum materia connectatur ut veteres dicebant, verum
etiam est impossibile: quoniam cum ex actu et potest fiat ens posse sequeretur compositum
naturale aut fieri ex materia et forma per accidens illo, aut saltem ex illo acci-
dente quod est potest et forma ipsa quae quidem absurda sunt. Deinde colligendum est materiam
nullo modo potest intelligi sine habitudine ad formam substantialem quod satis patet
ex dictis, et confirmatur ex cap. 17 metaphysicae quod loco ait. Non materia per se ipsam non
est cognoscibilis sed intelligi per habitudinem ad formam, quare nec beati nec
ipse deus possunt materiam sine habitudine ad formam intelligere, cum totam suam
essentiam in eo positam habeat ut ad formam referatur quod scilicet negat

Reliquum est ut ad argumenta initio proposita. Ad idem itaque idem est materiam cum creabitur
educi de potest logica ad actum existentia, seu ad actum obiectivum aut existivum vel lo-
quebatur Scotus, et ex consequenti cum est creata habere actum existentia non tamen in sua
essentia inclusum, quae propter non debet esse pura potest.

Ad 2^{am} neg. est minor, et ad auctoritatem. Alj tamen est in primis actum esse qui separat
qui facit res differre inter se materiam aut primam non differre inter se quia in nullo